

NOVÁK ISTVÁN – VARRÓ BERNADETT

A JÁSZBERÉNYI CAMPUS TÖRTÉNETE

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Jászberényi Campus jogelőd intézményének, a jászberényi „tanítóképző-intézet”-nek az alapítását – Jászberényi Magyar Királyi Állami Líceum és Tanítóképző Intézet néven – gróf Apponyi Albertnek, Jászberény országgyűlési képviselőjének, az akkori vallás- és közoktatásügyi miniszternek a nevéhez kötik. A miniszteri rendelet értelmében a háború folyamán felállított negyedik tanítóképző 1917. október 11-én¹ nyitotta meg kapuját Pinkert Zsigmond igazgató vezetésével (1917–1921) a Kossuth Lajos utca 55. sz. alatti egyemeletes „Morgó” iskola épületében a város képviselőtestületének, a tanügyi és egyházi hatóságok képviselőinek jelenlétében. A megnyitást követő nap dr. Vavrik Endre polgármester a rendkívüli közgyűlés határozatáról az alábbi jelentést küldte a miniszternek: „... a város közönsége ezen kulturális intézmény létesítéséhez kész örömmel járul hozzá saját erején mérten, miért is 361. kgy. 19524. kig. számú határozatával a városban egyik főút mentén, a Rákóczi-út mellett 5 kat. hold 371 négyszögöl területű ingatlant 50.000 K becsértékben enged át díjmentesen a tanítóképző-intézet céljaira”.²

Az első tanévben még csak huszonöt tanulója volt az intézménynek, de a Jászság tanyavilágában a tanítást időnként akadályozó tanítóihiány s az országban akkor működő tanítóképző intézetek alacsony száma egyre nagyobb létjogosultságot teremtett működésének. 1920-ban 12 állami tanítóképző működött az ország területén.³ Ezt bizonyítja az is, hogy a 3 környékbeli diák mellett 9 tanuló érkezett a Dunántúlról, de érkeztek Abaujtorna, Beszterce, Csík, Háromszék, Pozsony, Szilágy, Ugocsa, Ung területéről is. 1920 nyarán adtak ki először az intézményben 30 tanítói oklevelet, 9 tanuló számára pedig egyházi ének-zenéből képesítést.⁴ Az internátusi felszerelés legtöbbjét a tanítónőképző intézetek nélkülözhető bútorai alkották, de sok gondot okozott az internátus élelmezése, világítása, fűtése is. Nem kis erőfeszítést igényelt a tanítási és nevelő munkához szükséges kellő tanári

¹ JANTSKY, B. (szerk.), *A Jászberényi Állami Líceum és Tanítóképző-Intézet Évkönyve az 1946–47. iskolai évről*, Pesti Nyomda, Jászberény 1947.

² NAGY, J. (szerk.), *A Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve az intézmény alapításának 80. évfordulójára 1917–1997*, Verzál-Print Kft. Nyomda, Jászberény 1999.

³ VARRÓ, F., *A Jászság felnőttképzéséről*, Doktori disszertáció, SZIE Nyomda, Gödöllő 2009, 10–16.

⁴ NAGY, *A Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve az intézmény alapításának 80. évfordulójára 1917–1997*.

létszám biztosítása sem.⁵ Ekkor az intézetnek még nem volt gyakorlóiskolája, a növendékek az októberi hónaptól kezdve minden hónapban beosztva 1-1 hetet a helybeli áll. elemi népiskolában, a római katolikus népiskolában, majd a református népiskolában, végül az izr. népiskolában hospitáltak.⁶ Szakmai előrelépést jelentett az 1919. október 10-én 1–4. osztállyal, osztályonként 8-8 tanulóval megnyitott gyakorlóiskola Halmos Béla vezetésével.⁷

Az 1920–21. tanévben a megnövekedett létszámú növendékek elhelyezése már nagy nehézséget jelentett. Az iskolai helyiségek a gyakorlóiskolát is beleszámítva mindössze öt tantermet jelentettek, a hálólhelyiségek is háromfelé voltak elhelyezve. A növendékek egy része otthonról hozott ágyban aludt, a megszállott területekről jöttek azonban csak a padlóra helyezett szalmazsákokon feküdtek.

A háborús évek, az oktatók hiánya, a gazdasági nehézségek ellenére a kitartás, a közös összefogás töretlen volt, a tanítóképzős növendékek jelentős szerepet vállaltak a város, a jászok népoktatásában, kulturális életében. Az 1920–21. tanévben a Lehel szálló nagytermében rendezett énekkari hangversenyükről a Jász Hírlap így tájékoztatott: „...a bemutatózás kielégítette a legkényesebb igényeket is. 1921. április 8-10-én pedig a főgimnázium és az érseki polgáriskola tanulóival – négyszáztagú énekkar részeseként – közös ünnepségen emlékeztek meg Palotási János születésének 100. évfordulójáról”.⁸ Az 1926. tanévben Balázs Béla (1921–1930) igazgatósága alatt az oktatók 72, majd 1927-ben a tanárok a diákokkal együtt már félezernél is több előadást tartottak a tanyákon és a városban.⁹

A létszámnövekedés egyre sürgősebbé tette a jelenlegi épület elkészülését. Az átadás elhúzódnása, az internátusi elhelyezés és az ellátási gondok miatt veszélybe került a jászberényi tanítóképzés további sorsa, felmerült a Szolnokra történő áthelyezés gondolata. Az intézmény fennmaradásában a politika segítő kezét nyújtott, gróf Apponyi Albert és Klebelsberg Kunó egyeztető tárgyalása eredményeként 1928 szeptemberében, a miniszter helyszíni szemlét követően el is indult az építkezés, melynek átadására 1930. június 12-én kerülhetett sor.¹⁰

1929. május 12-én gróf Klebelsberg Kunó miniszter egy ellenőrző utat tett Jászberényben, s nagyon elégedett volt az épület impozáns méreteivel, az egyes helyiségek elosztásának célszerűségével.¹¹

⁵ MÓCZÁR, M. (szerk.), *A Jászberényi M. Kir. Állami Elemi Népiskolai Tanítóképző-Intézet Értesítője az 1918–19. – 1929–30. isk. évekről (2–13. tanév.)*, Kovács és Baranyi Könyvnyomdája, Jászberény 1931.

⁶ Uo.

⁷ POMÁZI, I., *A gyakorlóiskola múltja és jelene*, in *Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus 100 éves jubileumi évkönyv*, szerk. VARRÓ, B., Pauker Holding Kft, Jászberény 2017, 68–71.

⁸ NAGY, A *Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve az intézmény alapításának 80. évfordulójára 1917–1997.*

⁹ Uo.

¹⁰ Uo.

¹¹ Uo.

Az impozáns oktatási környezet, a neves szakemberek alkalmazásával történő személyi változások jelentős szakmai fejlődést eredményeztek az akkori érettségit nem nyújtó ötéves képzésben.

A klebelsbergi kultúrpolitika éveiben az intézetnek a nemzet kulturális felemelkedésében való tudatos szerepvállalását bizonyítják a vásár- és ünnepnapok délutánjain a tanyai iskolákban, gazdakörökben tartandó előadások, a Jászberényben állomásozó kerékpáros zászlóalj analfabéta katonáinak tartott tanfolyam, a Lehel cserkészcsapat számos kezdeményezése, az önképzőkörök alakítása, tevékenységei. Az 1928–29-es tanévben az oktatók 5 tanfolyamot vezettek, közel 600 előadást tartottak a népművelés érdekében a városban és a tanyai iskolákban.¹² De ebben az időben úttörők voltak az intézmény vezetői Móczár Miklós (1930–1940) vezetésével a munkáltató és cselekedtető tanítás módszereinek kidolgozásában, helyi tantervkészítésben, gyakorlati képzést és népiskolai foglalkozásokat segítő szemléltető eszközök készítésében, a tudományos jellegű kutatómunka kiterjesztésében, az eredmények helyi és országos fórumokon történő publikálásában.

Móricz Zsigmond is ez idő tájt járt az intézményben, s a Pesti Napló 1934. december 2-i számában Verseny az iskolában címmel így írt az itt szerzett élményeiről: „A tanítóképezde gróf Klebelsberg Kunó utolsó hatalmas alkotása. Huszonkilenc ablakot olvastam meg a homlokzatán, hármas tagozásban. A mező szélén álló putrik vannak vele szemben és a jász föld bokros, lombos teli képe. Éppen most rakják ki előtte kocka kövekből az úttestet. Vasrács-kerítés, parkozott kör, valóságos kastély. A folyosók, a termek a mai építési technika legmagasabb követelményei szerint. Az egész intézet berendezése higiénia és kultúra követelése szerint a legtökéletesebb. Ebben a csatornázatlan városban a saját vízvezeték, villanyvilágítás és termek és tanulószobák végtelen sora. Tizenkét munkaterem az ifjúság számára a tantermeken kívül és csak zongoraszoza kilenc. Díszterem és tornacsarnok, linóleummal behúzva, a legtökéletesebb felszerelés mindenütt. ... Itt teljes mértékben életre lépett a pedagógia új módszere: hogy a növendékekkel saját, cselekvő, önálló és kutató munkát végeznek a tanárok.”¹³

A Hóman-féle oktatáspolitika a harmincas években már a középfokú oktatás kérdéskörébe emelte a tanítóképzést, bevezette a líceumi képzést, amely érettségivel zárult, s lehetőséget biztosított a tervek szerint a tanítóképzésre kétéves akadémia elvégzésével, amely végül a II. világháború miatt nem valósult meg. Ezekben az években sűrű vezetői váltások is történtek: dr. Fiala Endre (1941–1942); dr. Árpássy Gyula (1942–1944); Berzáthy László (1944–1945); dr. Jantsky Béla (1945–1948); Vaczek Béla (1948–1949). Majd András Béla (1949–1978) közel 30 éves igazgatása alatt a tanítóképzés igazi fejlődéstörténete bontakozott ki.¹⁴

¹² NAGY, A Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve az intézmény alapításának 80. évfordulójára 1917–1997.

¹³ VARRÓ, A Jászság felnőttképzéséről 10–16.

¹⁴ MOLNÁR, M., Nélkülük nem itt tartanánk, in Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus 100 éves jubileumi évkönyv, szerk. VARRÓ, B., Pauker Holding Kft., Jászberény 2017, 21–59.

Jászberényben 1939-ben elindult a líceumi képzés, de a háború itt is megakadályozta az akadémia kiépülését. A koalíciós évek alatt Ortutay Gyula oktatásügyi miniszter szovjet mintára egységes nevelőképző főiskolákat kívánt létrehozni, ebbe integrálódott volna a tanítóképzés is. Ezért 1949 szeptemberében elindult egy évfolyam, amely az úgynevezett pedagógiai gimnázium első és egyben egyetlen évfolyama volt, amelyben a diákok 1953-ban érettségi bizonyítvánnyal és képesítő vizsgákkal zárták tanulmányaikat. A négyéves képzés kevésnek bizonyult az általános műveltség s egyben a szakmai ismeretek elsajátításához. Így 1950-ben elindult a középfokú négyéves tanítóképző szakiskola, amely érettségivel zárult, ezt követte egy gyakorlati év, majd ezután kerülhetett sor a képesítő vizsgára. De ez a típusú tanítóképzés sem volt túl hosszú életű, mivel az Elnöki Tanács 1959. 26. sz. rendeletével megszüntette a középfokú tanítóképzést, s érettségire épülő felsőfokú tanítóképző intézetek létesítéséről döntött. A jászberényi tanítóképzés sorsa másodszor került veszélybe, mivel több helyről az a jelzés érkezett a város és az intézmény vezetőihez, hogy Jászberény nem szerepel a kijelölt felsőfokú képzők jegyzékében. „Érthető volt hát a tanári testületnek, valamint az intézet vezetőségének a »lenni, nem lenni?«, megszűnni, vagy új formában tovább élni feszítő dilemmák hatására keletkezett szorongása a várakozás, a bizonytalanság izgalmas heteiben, napjaiban”¹⁵

A helyi vezetők kitartó küzdelme, az Alföldön mutatkozó nagyarányú pedagógushíány, a magasabb szintű politika döntése eredményeként 1959. szeptember 8-án sor került a Jászberényi Tanítóképző Intézet 1. tanévének ünnepélyes megnyitására. A döntés meghozatalát befolyásolhatta az 1958. október 13–17. között folyó országos pedagógiai szakfelügyelői s egyben a képzők felett felügyeletet végző minisztériumi előadó ellenőrzése is, aki a látogatást követő értékelésében így fogalmazott: „a jászberényi tanítóképző mind nevelési, mind esztétikai szempontból az ország egyik legjobb tanítóképzői közé tartozik. ... Benne él ez az iskola a társadalom életében, sőt motorja a Jászság kulturális életének”¹⁶

Az intézmény életében a felsőfokú képzéssé válás új igényeket támasztott. „Az első esztendők vezetőknek, oktatóknak egyaránt sok nehézséget jelentettek. A szervezési problémák, az adott szervezeti formák élővé, hatóképessé tétele, megfelelő tartalommal való megtöltése rengeteg energiát igényelt.”¹⁷ Az intézmény ezen évek alatti munkája példaértékű volt országos szinten is. 1962. november 26–29-én Jászberényben ült össze a tanítóképzés új tantervének és programjainak kidolgozására hivatott országos értekezlet, s 1961 és

¹⁵ TÓTH, Gy., *A Jászberényi Tanítóképző Intézet története a felszabadulástól 1970-ig*, in *A Jászberényi Tanítóképző Intézet Évkönyve 1968–1971.*, szerk. KOPÁCSI, B. – FÁBIÁN, Z. – NAGY, J., Hűtőgépgyár Nyomdája, Jászberény 1972, 5–28.

¹⁶ Uo.

¹⁷ KOPÁCSI, B. (szerk.), *A Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve 1959–1965*, Szolnok Megyei Nyomdaipari Vállalat, Szolnok 1965.

1964 között 7 oktató és 3 gyakorlóiskolai szakvezető 50 tanulmányt vagy cikket publikált országos szintű tanulmánykötetekben, folyóiratokban.¹⁸

Az új tanterv oktatása további oktatói igényt támasztott. A több mint egy évtized alatt – amikor 1975-ben főiskolai rangot kapott az intézmény – közel 50 újonnan kinevezett oktató és a hasonló módon fejlődő gyakorlóiskola segítségével biztosította az országosan is elismert magas színvonalú tanítóképzést. A személyi feltételek biztosítása mellett tanszékek, szakcsoportok alakultak, tartalmi és metodikai változások kidolgozása történt meg, tudományos kutatások indultak, amelyek meghatározóak voltak a jászberényi, de az országos tanítóképzés módszertani alapjainak lerakásában is.

1959-ben, az indulás évében még csak két szakcsoport jött létre (a pedagógiai szakcsoport és a marxizmus-leninizmus szakcsoport). De 1963-ban már követte a nyelvi és irodalmi szakcsoport megalakulása, majd létrejött a természettudományi és az ének-zenei szakcsoport is.¹⁹

A Jászberényi Tanítóképző Intézet több oktatója (Nagy József, Gledura Lajos, Kopácsi Béla, Krasznay Ferenc) a 60-as években a gyakorlóiskolai nevelőkkel egy *Olvasásmetodikai kutatócsoportot* hozott létre Fábíán Zoltán vezetésével. A vizsgálatok eredményeit *Az olvasástanítás összefüggő szakaszának tantárgypedagógiai vizsgálata* című tanulmánykötetben adták közzé (Fábíán–Nagy 1967a). Kutatni kezdték a képességfejlesztés és személyiségformálás eredményes megvalósításához az arra alkalmas anyanyelvi műveltség tartalmakat, eszközöket, a tanulói tevékenységek előtérbe helyezését.²⁰

Továbbképzések keretében ismertették az eredményeket a pedagógusok körében. Így került sor 1969 nyarán két alkalommal is megrendezésre kerülő 1-1 hetes továbbképzésre a Jászberényi Tanítóképző Intézetben 120 szakmai munkaközösség-vezető részvételével.²¹

Jelentős publikációk jelentek meg már 1959-től a felsőfokú tanítóképzés terén végzett kutatásairól. A tudományos kutatómunka motorja az első öt évben legtöbbet publikált, országos elismerést is kivívott Fábíán Zoltán volt. De kiemelkedett Nagy József, Gledura Lajos, Horgosi Ödön, Krasznay Ferenc, Tóth Gyula munkássága, melyek alapját jelentették a még ma is használatos anyanyelvi tantárgy-pedagógia megalapozásának s a majdani 1978-as tanterv megalkotásának, amelynek irányítása már dr. Fábíán Zoltán főigazgatóra hárult. A felsőoktatás eredményeit gazdagító sikerek újabb, már hallgatókkal bővített kutatásokra ösztönözték a tanárokat.²² S közben 1971-től 1975-ig szinte duplájára emelkedett a nappali

¹⁸ NAGY, A *Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve az intézmény alapításának 80. évfordulójára 1917–1997*.

¹⁹ KOPÁCSI, A *Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve 1959–1965*.

²⁰ NAGY, J., *Az anyanyelvi tantárgypedagógia fejlődése, megoldott és megoldatlan kérdései a tanítóképzésben*, in *A Tanítóképzés évfordulói*, szerk. BARÁZ, M., Oktatási Minisztérium Kiadványa. Kecskeméti Óvónőképző Intézet, Kecskemét 1978, 114–126.

²¹ KOVÁCS, S., *Továbbképzés Szolnok megyében*, in: *A Tanító*. (1969/8), 11–12.

²² NAGY, A *Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve az intézmény alapításának 80. évfordulójára 1917–1997*.

tagozatos hallgatók létszáma,²³ s az országos tanítóhiány enyhítésére indított levelező és kiegészítő tagozatos hallgatók száma is jelentősen nőtt. A színvonalas oktatás továbbfejlesztéséhez jelentősen hozzájárult az 1970 őszen átadott 16 tantermes új gyakorlóiskola épülete s a 68 tanyai gyermek fogadására alkalmas általános iskolai kollégium.

Az oktatás mellett fontos szerepet kapott mindig is az intézményi életben a kulturális tevékenység. Irodalmi műsorokról, intézeti ünnepélyekről, ismeretterjesztő előadásokról, egyéb rendezvényekről, kulturális megmozdulásokról, élménybeszámolókról olvashatunk az intézet évkönyveiben. A Gyakorlóiskolában folyó munkát korszerű, a mesterség tanulói számára megfelelő „műhely”-ként említették.²⁴

Az 1975-ben törvényerejű rendelettel főiskolai szintre emelt 3 éves tanítóképzés „főiskolai” kritériumai már jelen voltak az intézményben a képzés színvonalában és a tudományos munkában egyaránt. Ekkor jelentek meg az alapképzéshez társuló szakkollégiumok (pedagógia, könyvtár, népművelési, s párként választható testnevelés, ének-zene, technika), 1990-től a szakpárok (tanító–idegennyelvoktató angol v. német, tanító–könyvtár, tanító–művelődésszervező), majd 1994-től a tanító–szociálpedagógus képzés. Ezzel együtt a tanítóképzés 4 évre emelkedett. A szakkollégiumi képzések elindulása igényként hozta a szakcsoportok tanszékekké alakítását is. A régi szakcsoportok közül három (marxizmus-leninizmus, nyelvi és irodalmi és a pedagógiai szakcsoport) névváltozás mellett alapvetően megmaradt, a természettudományi szakcsoportból kilépő testnevelők önálló tanszéket alakítottak, a rajz szakcsoport az ének-zeneivel művészeti-nevelési tanszéket hozott létre. A népművelés és a könyvtár szakkollégiumi képzés igényének megfelelően alakult meg 1976-ban a közművelődési tanszék.²⁵

Az alapvető változásokat követve dr. Nagy József (1989–1994) főigazgató vezetésével az intézmény korábbi és újonnan érkezett oktatói szakmai-tudományos kutatásaikat, tevékenységeiket bővítve újabb kezdeményezéseket indítottak. Megalakult a Jászsági Pedagógus Műhely, az oktatók közül többen szerkesztői munkát és cikkeket, publikálást vállaltak a helyi újságokban, a Jászsági Évkönyvben. Jelentősen megszorodott a tudományos konferenciákon való előadások száma, konferenciák helyi szervezése. A becslést adatok szerint az 1985-től 1997-ig tartó időszakban a főiskola oktatói 32 önálló könyv, tanulmánykötet, jegyzet, szöveggyűjtemény szerzői, szerkesztői voltak. 137 tanulmányt és fordítást publikáltak, 46 rangos segédanyag fűződik a nevükhöz. 21 előadást tartottak hazai és 14-et külföldi konferenciákon. A Művészeti Nevelési Tanszék 29 bel- vagy külföldi kiállításon öregbítette a főiskola hírnevét. Külföldi felsőoktatási intézményekkel kötött

²³ KOPÁCSI, B. (szerk.), *A Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve a felsőfokú tanítóképzés 20. évfordulójára. 1972–1979*, Hűtőgépgyár Nyomdája, Jászberény 1980.

²⁴ KOPÁCSI, *A Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve 1959–1965*.

²⁵ KOPÁCSI, *A Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve a felsőfokú tanítóképzés 20. évfordulójára. 1972–1979*.

szerződések adtak lehetőséget oktatóknak, gyakorlóiskolai pedagógusoknak, hallgatóknak a tapasztalatcserére, nyelvtanulásra.²⁶

Az intézmény oktatói a kezdetektől fogva aktívan vettek részt módszertani programok kidolgozásában. A gyakorlóiskola a kutatások, programok, kísérletek gyakorlóterepévé vált. Az anyanyelvi kutatások, az 1978-as tanterv előkészületei, az orosznyelv-oktatás kísérletei, az 1992–93-as tanévben bevezetésre kerülő Nyelvi, irodalmi és kommunikációs (NYIK) nevelési programra épülő Értékközvetítő és képességfejlesztő program (ÉKP) bevezetése mind a közös munka eredményét tükrözi.²⁷

De kiemelkedő eredmények születtek az énekkarnak az országos kórustalálkozóin, az Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon, a tanítási és a Kazinczy szépkiejtési versenyeken. A mozgásszínház, a színjátszó stúdió sok élményt nyújtott az intézmény falain belül és kívül is. A sport terén kiemelkedett a DSE kézilabdacsapat sikere, amelynek eredményeként nyerte el a Jászberényi Tanítóképző Főiskola 1997-ben a Magyar Egyetemi és Főiskolai Kézilabda Bajnokság országos döntőjének rendezési jogát. A főiskola női röplabdacsapata ugyanebben az évben került be az Egyetemi és Főiskolai Bajnokság országos döntőjébe.²⁸

A tanító szak szakpárosításokkal történő kapcsolódása készítette elő a szakok önállósodását. 1994 februárjában elindult az önálló *művelődésszervező* szak, 1995-től pedig a *szociálpedagógus* szak vált önállóvá.²⁹

1993-ban a Kossuth Lajos Tudományegyetemmel, 1995-ben a Testnevelési Egyetemmel kötött együttműködési megállapodás biztosította a hallgatók művelődésszervező néprajz specializáció és a sportszervező és rekreáció specializáció indítását.³⁰

A 90-es évek végére négy szakon: tanító, könyvtár, művelődésszervező, szociálpedagógia; két tagozaton: nappali, levelező, három helyszínen: Jászberényben, Budapesten, Csíkszeredán folyt a képzés. A 700-800 hallgató oktatását 55 főállású és 20-25 közötti létszámú óraadó oktató látta el. Az oktatást segítő egységekben 70 fő segítette az oktató-nevelő munkát, amelyhez a gyakorlóiskolában 40 pedagógus és 400 tanuló biztosította a gyakorlati hátteret.³¹

1994-ben, dr. Nagy J. József nyugdíjba vonulása után rövid időre dr. Notheisz János lett a megbízott főigazgatója az intézménynek, majd 1994 és 2001 között dr. Benedek

²⁶ NAGY, A *Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve az intézmény alapításának 80. évfordulójára 1917–1997.*

²⁷ POMÁZI, A *gyakorlóiskola múltja és jelene*, in *Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus 100 éves jubileumi évkönyv* 68–71.

²⁸ NAGY, A *Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve az intézmény alapításának 80. évfordulójára 1917–1997.*

²⁹ Uo.

³⁰ Uo.

³¹ VARRÓ, B., ... *Ami a 100 évből kimaradt*, in *Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus 100 éves jubileumi évkönyv*, szerk. VARRÓ, B., Pauker Holding Kft, Jászberény 2017, 21–59.

Sándor vezette át a Jászberényi Tanítóképző Főiskolát az univerzitás szellemiségében a Szent István Egyetem struktúrájába.³²

Az 1999. év strukturális változásának lényeges eleme a Főiskolai Tanács döntése alapján két intézet létrehozása volt. A Tanítóképző Intézet a Neveléstudományi Tanszék, a Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék, a Természettudományi Tanszék és a Művészeti Nevelési Tanszék munkáját fogta össze, s neve alapján is elsősorban a tanító szak munkájában vett részt. A Társadalomelméleti, Közművelődési és Felnőttképzési Intézet a művelődésszervező és a könyvtár szakot irányította a Közművelődési és Felnőttképzési Tanszék és a Társadalomelméleti Tanszék munkáján keresztül. A Szociálpedagógia Tanszék önálló egységként irányította a szociálpedagógia szakot. Az Idegen Nyelvi, Irodalmi Tanszék és a Testnevelés Tanszék az intézményben folyó valamennyi szak oktatásában részt vállalt.³³

Az intézmény alapításának 80. évfordulóján dr. Benedek Sándor főigazgató így fogalmazott: *„A Jászberényi Tanítóképző Főiskola olyan pedagógiai és humántudományi főiskola szerepét vállalja magára, amely a nagy hagyományokra épülő tanítóképzés mellett fokozott figyelmet fordít a vidéki térségek és települések humán erőforrás szükségleteire a közoktatás, a közművelődés, a kultúra és a szociális ellátás területén. ... A főiskola vállalja szűkebb térsége, a Jászság kulturális életében azt a központi és dinamizáló társadalmi szerepet, amelyet a történelmi hagyomány formált ki, és amelyet az átalakuló fejlődő vidék regionális szükségletei elvárnak tőle, mint a térség egyedüli felsőoktatási intézményétől”*.³⁴

Előadásában vázolta azt a törekvést, hogy az Országgyűlés 1999. június 1-i ülésnapján elfogadta az 1999. évi. LII. törvényt a felsőoktatási intézményhálózat átalakításáról. Ennek értelmében a Jászberényi Tanítóképző Főiskola az akkor szervezetileg átalakuló Gödöllői Egyetemi Szövetség (GESZ) és később az abból kialakuló Gödöllői Egyetem főiskolai karává integrálódva szerepet vállal az átalakuló vidék regionális szükségleteinek kielégítésében.³⁵

A Szent István Egyetem Jászberényi Főiskolai Kar (SZIE JFK), a 209/1999. (XII.26) Kormányrendelet alapján 2000. január 1-jei hatállyal a Szent István Egyetem része lett. A kart továbbra is dr. Benedek Sándor főigazgató irányította. A fenntartóváltás az oktatási folyamatban nem hozott jelentős változást. A 8 féléves főiskolai szakok folytatódtak tovább: tanító (nappali tagozat); szociálpedagógia (nappali és levelező tagozat); művelődésszervező (nappali és levelező tagozat); könyvtár (levelező tagozat); könyvtár-művelődésszervező (nappali és levelező tagozat). A képzési profil bővülése magával hozta a szociálpedagógiához és a felnőttképzéshez kapcsolódó kutatások bővülését. 1999 októberében a Baján megrendezésre kerülő

³² MOLNÁR, *Nélkülük nem itt tartanánk* 21–59.

³³ VARRÓ, ... *Ami a 100 évből kimaradt* 21–59.

³⁴ BENEDEK, S. 1999. *A Jászberényi Tanítóképző Főiskola jelenéről és jövőjéről*, in *A Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve az intézmény alapításának 80. évfordulójára 1917–1997*, szerk. NAGY J., Verzál-Print Kft., Jászberény 1999, 23–28.

³⁵ Uo.

VI. Tantárgy-pedagógiai Tudományos Tanácskozáson kiemelkedő kutatási eredményekkel gazdagították az oktatók a tanítóképzés addigi szakmai eredményeit. Az évente megjelenő publikációk mellett jegyzetek, könyvek sora volt megtalálható az intézmény oktatóinak neve alatt. A 2001. május 28-án felavatott Sáros András kiállítóterem – emléket állítva a képző egykori tanszékvezető, festőművész tanárának – a művésztanárok munkáit dicsérte.³⁶

A 2002/2003. tanévben már dr. Szabados Lajos (2001–2004) főigazgató vezetése alatt bővült az informatikus-könyvtáros szak indításával a képzési portfólió, ami magával hozta az Informatikai Osztály létrehozását a Természettudományi Tanszékből kiváló számítástechnika-oktatók és tanszéki mérnök, valamint egy új rendszergazda státuszban foglalkoztatott munkatárs felvételével.

A 2004/2005. tanév munkatervét, amelyben kiemelt szerepet kapott a MAB akkreditációs eljárására történő felkészülés, a kari, a szakonkénti önkakreditáció elkészítése, a Bologna-program szerinti képzési struktúrára való áttéréshez szükséges szakmai munka jelentette, amelyet dr. Barkó Endre (2004–2011) főigazgató irányított. A Kari Tanács ebben a tanévben támogatta az andragógia szak, a szociális szakasszisztens felsőfokú szakképzés, a lovastúra-vezető szakirányú továbbképzés indítása kérelmének benyújtását, 2006-ban pedig az 1994/95. tanévben bevezetett szociálpedagógus szakot a szociális munka (BA) szak indítása váltotta. Ez az év (2006) jelentette a kar korábbi elnevezésének módosítását is, a képzési paletta bővülésének eredményeként a Kari Tanács 37/2005–2006. (IV.28.) sz. határozatának döntése alapján az Alkalmazott Bölcsészeti Kar (ABK) megnevezést viselte a későbbiekben.³⁷

Az oktatói munka mellett mindig jelentős szerepet töltött be az intézmény életében a szakmai továbbképzések, szakmai konferenciák szervezése (Magyar Tudomány Napja; Tanítók Szent István Nyári Egyetem; Magyar Nyelv Hete; Gyere Velünk Nyelvországba), oktatói pályázatok sikeres megvalósítása (Phare Tempus IB FECCC JEP-13333; Világ-Nyelv Program; HEFOP 4.1.2. 35108). De beruházások terén sem szenvedett az intézmény hiányt. A 2007/S 152-189503. sz. építési beruházás keretében állami beruházásból egy 30×60 m-es műjégpálya alapjait rakták le az intézmény területén, amely pénzforrás hiánya miatt végül felajánlásra került a Jászberény Város Önkormányzata számára, így a MNV Zrt. 2014 júliusában folytatta az építkezést, s 2015 decemberétől a város, a térség óvodáinak, iskoláinak és érdeklődőknek nyújt tanóra keretében és rendezvényeken rendszeres sportolási lehetőséget. A másik nagy építkezés 2006-ban a Public Private Partnership (PPP) konstrukcióban a Zirzen Janka Kollégiumban a férőhelyek korszerűsítése volt, amelynek eredményeként 80 db 3 ágyas felújított szoba áll a hallgatók rendelkezésére a pihenéshez, nyugodt tanuláshoz. A szerződés eredetileg 2007–2027 közötti kötelezettségvállalást

³⁶ VARRÓ, ... *Ami a 100 évből kimaradt* 21–59.

³⁷ Uo.

jelentett az intézmény számára, amely nagy anyagi terhet jelentett. Ennek kiváltására már az Eszterházy Károly Egyetem keretein belül kerülhetett sor.

A 2007. év az ünnep éve volt, hiszen az 1917-ben alapított intézmény megalakulásának 90. évfordulóját ünnepelte. Az ünnepsorozat részeként az intézmény első igazgatója, Pinkert Zsigmond leányának, az akkor 92 éves Pinkert Ilonának a Jászberényi Tanítóképző Főiskola emléklakettjét ajándékozták az ünnepi konferencia és a Máté György szobrászművész által alkotott Pinkert Zsigmondot ábrázoló bronz dombormű leleplezése során. Az ünnep gondolata hívta életre a Helytörténeti Kutatószoba kialakítását is, ahol méltó környezetben helyezték el a legnevezetesebb kiadványokat, emléktárgyakat. A Paideia kiadvány is az emlékévben került kiadásra, amely azóta is a kutató oktatók, hallgatók szellemi produktumainak ad helyet. A régi értékeket idézte fel a Jászberényi Állami Tanítóképző Intézet tanári testülete által a 30-as években megjelentetett *A népiskola gyakorlati irányú működése, annak módjai és eszközei* című könyv reprint kiadása.

A kar hallgatói létszáma 2003–2006 között érte el a maximumot (1700-1893 fő), amelyhez jelentősen hozzájárult a munkaerőpiac elvárásainak köszönhető levelező képzésben tanulók számának kiemelkedő emelkedése. A munkaerőpiac elvárása, a tanulási kedv növekedése, a diploma felértékelődése egyre több hallgatót vonzott az intézménybe, elsősorban a korábban említésre került művelődésszervező, andragógia és szociálpedagógia szakokon.

A hallgatói létszám csökkenése 2009-től jelentősen megváltoztatta az oktatók, munkatársak alkalmazásának a lehetőségét is. Amíg húsz évvel ezelőtt 55 főállású oktató és 70 fő nem oktató munkatárs segítette az oktató-nevelő munkát, átlagban mintegy 165 főállású közalkalmazott szolgált a képzést a gyakorlóiskolával együtt,³⁸ addig 2010-ben az oktatói létszám már 48 főre, 2017-ben 25 főre, az egyéb munkatársak száma 2010-ben 64 főre, 2017-ben 25 főre csökkent. Elsősorban a nyugdíjba vonuló munkatársak helyét nem töltötték be új kollégákkal, de egyéb elbocsátásokra is sor került. A Szent István Gyakorló Sport Általános Iskola és Gimnázium fenntartóváltása 2015. aug. 31-től 66 fő közalkalmazott létszámának a csökkenését jelentette.

A Szent István Egyetem életében is változás követhető nyomon, a struktúrája, karok száma folyamatosan változott. Az intézményt érintő legjelentősebb változás, amely a későbbiekben jelentősen megváltoztatta az intézményi önállóságot, hogy 2009. január 1-jei hatállyal a Tessedik Sámuel Főiskola Tessedik Sámuel Egyetemi Központ néven három karral és egy intézettel beolvadt a SZIE-be.

A 2011-es év további integrációt hozott az egyetem életében, amely jelentősen érintette kar további jövőjét. A Szent István Egyetem Szenátusa 2011. szeptember 22-i ülésének 11/2011/2012. sz. határozata 2011. okt. 1-jei dátummal az egyetem belső struktúrájának változását, a kar számára a szarvasi Pedagógiai Karral történő fúziót és az Alkalmazott

³⁸ BENEDEK, *A Jászberényi Tanítóképző Főiskola jelenéről és jövőjéről* 23–28.

Bölcsészeti és Pedagógiai Kar megnevezést eredményezte. Az integráció az új kar struktúrájában is változást hozott, a korábbi karok intézetekké alakulva (Pedagógiai Intézet, Szarvas; Társadalomtudományi Intézet, Jászberény) folytatták tovább működésüket. Az egyetemi és kari SZMSZ-ben foglaltak alapján a kart a szarvasi székhelyű dékán, dr. Lipcsei Imre (2011–2014) főiskolai tanár irányította s képviselte a SZIE testületeiben. A dékán munkáját a jászberényi székhelyű dékánhelyettes, 2011–2012 között dr. Wirth István főiskolai docens, majd 2012-től dr. Varró Bernadett főiskolai docens segítette. Az intézetvezetői feladatokat campusonként a mindenkori dékán és dékánhelyettes látta el.

A kari Szervezeti és Működési Szabályzat alapján a jászberényi Társadalomtudományi Intézet (az Alkalmazott Bölcsészeti Kar) korábbi tanszékei változtatás nélkül tovább folytatták munkájukat. A neveléshez, oktatáshoz, a kutatásfejlesztéshez kapcsolódó egységek változatlanul a SZIE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium, az ELTE ITK ORIGO Nyelvvizsgaközpont (2005-ben akkreditálták), a Zirzen Janka Kollégium, a SZIE ABPK Társadalomtudományi Intézet Könyvtára és a Karrieriroda, melynek irányítói a korábbi vezetők maradtak. Az igazgatási és szolgáltatási egységek (Gazdasági Hivatal: Gazdasági Osztály, Műszaki Osztály; Dékáni Hivatal: Titkárság, Tanulmányi Osztály, Tanszéki adminisztrátorok; Informatikai csoport; Stúdió) változatlanul a struktúra részei maradtak, de a Gazdasági Hivatal és a Tanulmányi Osztály irányítása átkerült Szarvasra.

Az integráció az alapszakok működésében nem hozott a tanító szak tantervének harmonizációján kívül más változtatást az intézményben. Továbbra is andragógia, tanító, informatikus könyvtáros, szociális munka szakokon folyt nappali és levelező tagozaton a képzés. A szakirányú továbbképzések kidolgozása, indítása kiemelt feladatnak számított a továbbképzések szélesítésében, a térség pedagógusainak szakmai segítségével. 2007-ben ifjúságsegítő és számviteli ügyintéző, 2008-ban intézményi kommunikátor felsőoktatási szakképzés (FSZ), majd 2008-ban pedagógus szakvizsga, sajátos nevelési és oktatási igényű tanulókkal való foglalkozások (Sonderpedagógia) szakirányú továbbképzések indultak. 2013-tól lendületet vett a műveltségterületi részképzés a tanító szakot végzett, pályán levő pedagógusok számára, 2014-től pedig a közoktatási vezető és pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzési szak kidolgozására és az Egri Főegyházmegye együttműködésével történő indítására került sor jászberényi helyszín mellett Miskolcon és Egerben is.

A 2012/2013. tanév nem szűkölködött feladatokban. Nem csak az új kari struktúra kialakításának, a tantervi harmonizáció megteremtésének, a két korábbi más-más történelmi hagyományokkal rendelkező kar összehangolásának a feladatát jelentette a jászberényi intézmény és az integráció során létrejött Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar számára, ebben az évben került sor a 2006/2/III/2. sz. MAB-vizsgálatra, a 2005. évi CXXXIX. tv. rendelkezésének végrehajtásáról szóló 79/2006. (IV.5) Kr. előírásai és a MAB akkreditációs elvárásai alapján történő intézményakkreditációs eljárásra is, amelyet már dr. Varró Bernadett 2012-től dékánhelyettesként, majd 2014-től dékánként irányított.

A 2012-es év örömet és aggodalmat is hozott az intézmény életébe. A fennállás 95. évfordulóját egyhetes rendezvénysorozattal ünnepelte a kar, amely színes szakmai és kulturális programokban volt gazdag. Közben megszületett a *Fokozatváltás a felsőoktatásban. A teljesítményelvű felsőoktatás fejlesztésének irányvonalai.* című oktatáspolitikai munkaanyag, majd 2013. januárban megjelent az Oktatási Hivatal TÁMOP 7.2.1-11/K-2012-0005 azonosítószámú projekt keretében a hazai felsőoktatás kutatási szerkezetelemzése. A *Nemzeti Felsőoktatás Fejlesztéspolitikai Irányai* című, társadalmi vitára bocsátott dokumentum a felsőoktatási együttműködések zónákra (korábbi munkaanyagban pólusokra) osztotta, s ezen zónákon belül vizsgálta a képzési portfólió és a tudományos kapacitások összehangolását, indokolható esetekben az intézményi integrációkat. A tanulmány a Szent István Egyetem esetében kiemelten foglalkozott az agrárképzés újraintegrálásával, az Észak-magyarországi zóna a Miskolc–Eger–Gyöngyös tengely mellett történő regionális együttműködések vizsgálatát, az Észak-Alföld régió esetében konkrét integráció is felmerült a Debreceni Egyetem és a Nyíregyházi Főiskola kérdésében. A tanulmány nem említette a jászberényi felsőoktatást, a meghúzott tengelyek határvonalai elkerülték az intézményt.

A dokumentációt ismerve az intézmény az Intézményfejlesztési Terv készítésekor a tevékenységére vonatkozó jövőkép meghatározását három tudományterületen (bölcseztudomány – andragógia alapszak; társadalomtudomány: informatikus könyvtáros és szociális munka alapszak; neveléstudomány: tanító alapszak) jelölte meg. Stratégiai célként fogalmazta meg a pedagógusképzés teljes vertikumának a lefedését (óvodapedagógus, tanító, andragógia, gerontológia), bővítvé sport-, művészeti és szociális képzésekkel, megtartva az informatikus könyvtáros szakot. További szakbővítéseket irányzott elő (képi és elektronikus ábrázolás; drámainstruktor, szociálpedagógia, óvodapedagógus). A szervezetre vonatkozó jövőkép meghatározását, a lehetséges integrációs irányok három elképzelését indokolta:

- a Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar keretein belül;
- az Észak-Magyarország régióban az Eszterházy Károly Főiskolával történő szakmai integrációban;
- az egyházi fenntartású intézménnyé válás esetén.

A friss integrációval, az új szerkezeti struktúra kialakulásával nem jött el a stabil jövőkép lehetősége. A szarvasi irányítás, a két intézet (Pedagógiai Intézet, Társadalomtudományi Intézet) közötti távolság nagyban megnehezítette a munkát. A fent említett oktatáspolitikai elképzelés nagyfokú bizonytalanságot hozott a kar életébe, a Jászság elveszíteni látta a közel száz éve fennálló felsőoktatási intézményét. A középiskolai diákok, azok szülei nem láttak jövőt gyermekeik jászberényi intézményben történő továbbtanulására, így ezekben az években a továbbtanulásra jelentkezők száma tovább csökkent. Az Intézményfejlesztési tervben megjelölt három irányban elindult az útkezesítés. Az oktatáspolitikai elképzelések egyre jobban erősítették a tudományterületek,

a képzési profilok letisztulását egyetemeken belül. A Szent István Egyetem karai által multidiszciplináris profillal rendelkezett, de egyetemi karai közül elsősorban a jogelőd intézményének (Gödöllői Agrártudományi Egyetem) agrárképzése volt a meghatározó, a képzési struktúrában a pedagógusképzés töltötte be a legkisebb szerepet. Nem volt remélhető, hogy a jászberényi intézmény hosszú távon a továbbiakban a SZIE-n belül önálló szervezeti egységként létjogosultsággal működhet.

Az Eszterházy Károly Főiskola, a korábban Ho Si Minh Tanárképző Főiskola és a Jászberényi Tanítóképző Főiskola közötti szakmai együttműködés még az 1980–90-es évekre nyúlik vissza, amikor a tanító szak műveltségi területi képzés tanárképzési kimenet lehetőségének megvalósításában dolgoztak együtt a két főiskola szakemberei. A tanárképző pedagógia szakán több tanító szakon végzett hallgató folytatta tanulmányait, közben gyakorlatát az alma materben végezte, s közülük többen kerültek vissza az első diplomát adó intézménybe, vagy Jászberényben végzett tanítók dolgoztak/dolgoznak napjainkban is az egri campuson. Az intézményi és szakakkreditációs vélemények kitértek a két intézmény szakmai kapcsolatának jövőbeli lehetőségeire.

Az Intézményfejlesztési koncepció jövőbeli megoldásként kezelte a fenntartóváltás gondolatát is, s elindultak a tárgyalások az Egri Főegyházmegye, majd a későbbiekben a Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány vezetőivel, dr. Ternyák Csaba excellenciás érsek úrral és dr. Dobszay Márton Benedek tartományfőnökkel. Az Egri Főegyházmegye vezetői látogatást tettek az intézményben, beszélgetést kezdeményeztek az oktatókkal, dolgozókkal, s az intézményről kialakított pozitív véleményüket erősítette az egyházmegye köznevelési intézményei pedagógusainak továbbképzésében való együttműködés is. Mindeközben az oktatás változatlanul folyt az intézményben, bár az oktatók, dolgozók, hallgatók s a térség lakói között egyre inkább érezhető volt a bizonytalanság, ami negatív hatással volt a beiskolázásra, ezzel is tovább nehezítve az intézmény mindennapjait.³⁹

A felsőoktatást érintő pénzügyi megszorítások, a romló gazdasági feltételek, a csökkenő központi támogatás és a hallgatói létszám demográfiai hullámnak is köszönhető fokozatos csökkenése a kari vezetést szigorú és következetes gazdálkodásra készítette, ami óraszámemlést és személyi leépítéseket eredményezett. A gazdasági nehézségek figyelembevételével a főállású oktatók számának csökkenését az intézmény a képzéseknek megfelelő szakemberek óraadóként történő bevonásával oldotta meg. Ezáltal szoros kapcsolat alakult ki a kar és Jászberény, Jászság olyan munkáltatói között (jászsági általános iskolák, Szent Klára Idősek Otthona, Szent Erzsébet Kórház, Jászberény Város Önkormányzata, művelődési központok, számos egyéb munkáltató), akik nemcsak az oktatásban, a gyakorlati szintér biztosításában segítették a hallgatókat, de végzés után munkahelyet is biztosítottak a számukra.

³⁹ VARRÓ, ... *Ami a 100 évből kimaradt* 21–59.

Nagy segítséget nyújtottak az oktatásba ismét bekapcsolódó nyugdíjas kollégák, akik szakmai tapasztalatukkal önkéntesként mentesítették a már túlterhelt oktatókat, vagy a hiányzókat pótolták.⁴⁰

A készülő felsőoktatási szerkezetátalakítás természetesen nem csak az Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar jászberényi intézményét (Társadalomtudományi Intézet) érintette, hasonló távlati problémák elé nézett a szarvasi Pedagógiai Intézet is. Ezért dr. Lipcsei Imre dékán szintén tárgyalásokat folytatott a Pedagógiai Intézet Szent István Egyetemből való kiválásáról, egyházi fenntartásba kerüléséről. Ennek eredményeként az 1909/2015. (XII.8.) Kormányhatározat alapján 2014. július 31-én a Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógia Kar szarvasi telephelyű Pedagógiai Intézete kivált a Szent István Egyetemből, a Szeged-Csanádi Egyházmegyéhez tartozó Gál Ferenc Főiskola Pedagógiai Karaként folytatta működését. A korábban két campus által alkotott kar jogutódjává a jászberényi campus vált, visszanyerte önálló kari státuszát, a 2014. július 1-től dr. Varró Bernadett dékán irányította a kar működését. A Pedagógiai Intézettel addig közösen működtetett óvodapedagógus képzésben részt vevő levelező tagozatos hallgatók a jászberényi intézményben folytathatták tanulmányaikat, s a kar a 2014/2015. tanévtől már nappali tagozaton is folytatta a képzést, s a 2015/2016. tanévtől pedig elindította a csecsemő- és kisgyermeknevelő szakot nappali és levelező tagozaton.

A 2013. januárban megjelent felsőoktatási kutatási dokumentáció okozta bizonytalanság csak tovább fokozódott a „*Fokozatváltás a felsőoktatásban*” koncepció későbbi megjelenésével. A koncepció a jászsági intézményt a közösségi főiskolai formációban nevesítette. A dokumentum alapján a közösségi főiskola a hazai gyakorlatban teljesen új intézményforma, lényege, hogy a közösségi főiskola fenntartója – amely alapvetően egy helyi önkormányzatok, esetleg egyházak, gazdálkodó szervezetek által alapított szervezet – a felsőfokú képzések működtetéséhez szükséges infrastruktúrát biztosítja. Az Oktatási Hivatal által a működési eljárás engedélyezését követően nyilvántartásba vett szervezet más felsőoktatási intézmények képzésének szolgálhat alapító okiratba történő telephelybejegyzés nélküli színtereként, amennyiben a képzési jogosultságot az intézmény saját kezdeményezésére az Oktatási Hivatal eljárása során – a Magyar Akkreditációs Bizottság véleményezése mellett – a közösségi főiskolai helyszínen megszerzi. A közösségi főiskola nem rendelkezik saját maga által foglalkoztatott oktatókkal, a hallgatók is a képzést megvalósító intézménnyel állnak hallgatói jogviszonyban, a képzési infrastruktúra működtetésére azonban a közösségi főiskolának is lehetnek saját alkalmazottai. A koncepció előtt értetlenül állt Jászberény város és a kar vezetősége is, hiszen a jászberényi intézmény közel 100 éves pedagógusképző tradíciói – az értelmezés alapján – nem voltak beleilleszthetőek a közösségi főiskola kereteibe. Az intézmény magas színvonalú oktatói potenciállal rendelkezett, az alkalmazásban álló 24 oktatóból 16 (67%)

⁴⁰ Uo.

PhD-fokozatot szerzett, folyamatosan kutatásokat végeztek a pedagógia több területén, a tudományos élet követelményeinek megfeleltek. Az intézmény gyakorlóiskolájában közel 700 diák és 58 magas szakértelemmel rendelkező pedagógus tanított, közöttük már többen mestertanári fokozatot szereztek, és közös kutatócsoportokban dolgoztak a kar oktatóival. A tanulmány negligálta az itt folyó tudományos munkát és képzést, üres mezőként tüntette fel Jászberényt mint kutatóhelyet, az idegen nyelvű publikációk száma a tanulmány szerint nulla teljesítést mutatott, holott az MTMT akkori feltöltöttsége szerint a PhD-val rendelkező oktatók több ízben publikáltak idegen nyelven is. A képzések rekrutációs köre kifejezetten a Jászságot és a környékbeli régiókat fedte le, tehát nem volt értelmezhető az a megállapítás, hogy felsőoktatási szempontból a Jászság „fehér fol”.

A nem túl biztató kilátások tovább korbácsolták a kedélyeket, egyre inkább azt rebesgette a közvélemény, hogy bezár az intézmény. Ismételt tárgyalások indultak az Egri Főegyházmegye vezetőivel és a Ferences Rendtartomány tartományfőnökével. A ferences rend 1950 előtt már fontos szerepet töltött be Jászberény életében, s a tárgyalások időpontjában a korábban jászberényi Terplán Zénó Műszaki és Közgazdasági Szakképző Iskola (Terplán Zénó Ferences Gimnázium és Szakgimnázium) működtetését már átvette.

A Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány tartományfőnöke, dr. Dobszay Márton Benedek 2014. július 10-én kelt levéllel fordult a Szent István Egyetem rektorához és kancellárjához az Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar egyetemből való kiválásának kérdéseiről, s tárgyalások kezdődtek a megoldás lehetőségeiről. A budapesti Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola karaként közös képzési pontokat találva folytak a tárgyalások az egyházi vezetőkkel, s szó esett az Egri Főegyházmegye és a Ferences Rendtartomány közös fenntartásáról is.⁴¹

A nehézségek, a bizonytalanság érzése ellenére még nagyobb energiát befektetve folyt tovább a munka a karon. Tovább nehezítette a munkát, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériuma 2015. augusztus 31. napjával a Szent István Gyakorló Sport Általános Iskola és Gimnázium közel évszázados fenntartói jogát a kartól átadta a Klebelsberg Intézményfenntartó Központnak. A fenntartás átadása megtörtént, de a KLIK továbbra is biztosította, hogy a tanító szakon a hallgatói gyakorlatokat az iskolában végezzék.

A kar gazdasági nehézségei, bizonytalan helyzete ellenére csapattá formálta az intézmény oktatóit, munkatársait, akik bíztak abban, hogy a közel egy évszázados történelmi múlttal s szakmai elismertséggel rendelkező felsőoktatási intézmény nem szűnhet meg, még jobb sorsra érdemes. A történelmi múlt harmadszor is megismételte önmagát. Az első alkalommal 1928-ban felmerülő internátusi elhelyezési és ellátási hiányok miatt, majd az Elnöki Tanács 1959. 26. sz. rendeletével megszüntetett középfokú tanítóképzések

⁴¹ Uo.

sorai közül a város, a politika összefogása mentette meg az intézményt.⁴² Az útkeresés, a tradicionális pedagógusképző intézmény fennmaradása nem csak a kar és a városi vezetők küzdelme volt, az oktatáspolitikai, a felsőoktatásért felelős államtitkár, dr. Palkovics László is megoldási lehetőséget kínált az Eszterházy Károly Egyetemhez való csatlakozás gondolatával, így az egyházi vezetők közel két éven keresztül folyó egyeztető munkáit, segítő hozzáállását megköszönve a kar vezetősége az Eszterházy Károly Egyetembe történő integráció mellett döntött. 2015. szeptembertől elindultak az Eszterházy Károly Főiskola, a Károly Róbert Főiskola és a SZIE Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar vezetői között az Eszterházy Károly Egyetem megalakulásának egyeztető tárgyalásai. Az Országgyűlés az oktatás szabályozására vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi CCVI. tv. 42. § (3) bekezdése szerint a Károly Róbert Főiskola és az Eszterházy Károly Főiskola összeolvadásának törvénybe iktatásával döntött, s az így létrejött Eszterházy Károly Egyetemhez 2016. július 1-jei hatállyal beolvadással csatlakozott a Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészettudományi és Pedagógiai Kar, Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus megnevezéssel.⁴³

Az Eszterházy Károly Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzata 52. § (2) alapján a Jászberényi Campus olyan keretgazdálkodó működési egység, amely kihelyezett gazdasági feladatokat ellátó szervezeti egységekkel rendelkezik: Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet; Tudástechnológiai Intézet; Jászberény Campus Főigazgatói Hivatal; Zirzen Janka Kollégium.

Szervezeti struktúra szerint a Jászberényi Campus képzési profilja és oktatói állománya alapján a Pedagógiai Karhoz tartozik. Két intézetre: Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet, Tudástechnológiai Intézet; intézetenként két-két tanszékre: Andragógia és Társadalomelméleti Tanszék, Gyermeknevelési Tanszék, illetve Anyanyelvi és Művészeti Nevelési Tanszék, Információs és Kommunikációs Tanszék tagolódik. A campus képzési profilja három tudományterületen hat alapszakot (BA) ölel fel: *pedagógusképzés*: csecsemő- és kisgyermeknevelő; óvodapedagógus; tanító; *bölcsészettudomány*: andragógia; *társadalomtudomány*: informatikus könyvtáros; szociális munka szak.

2016. július 1-től egy új fejezet kezdődött az intézmény életében, a csatlakozás ünnepi pillanatai után szinte azonnal pörgős szakmai élet indult. Az Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzata alapján elfogadott Bizottságok campusi képviselői kezdték meg a munkát, a campusokon folyó párhuzamos képzések tantervi harmonizációjára került sor. A Tanulmányi osztály átkerült az Oktatási Igazgatósághoz, munkájukat Oktatási csoportként folytatták tovább, feladatkörük változatlan maradt. Továbbra is végzik a hallgatók tanulmányi ügyeinek teljes körű adminisztrációját, oktatásszervezési feladatokat látnak el, a hallgatókkal

⁴² NAGY, A Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve az intézmény alapításának 80. évfordulójára 1917–1997.

⁴³ VARRÓ, ... *Ami a 100 évből kimaradt* 21–59.

kapcsolatos nyilvántartásokat vezetnek, teljes körű tanulmányi tanácsadást és tájékoztatást adnak hallgatóinknak tanulmányi kötelezettségeikről, azok teljesítésének módjáról. Minden felvételi eljárással kapcsolatos teendőt kezelnek és szerveznek.

Az egyetemé válás során a négy campus könyvtára az Eszterházy Károly Főiskola könyvtárának neve nyomán a Tittel Pál Könyvtár nevet kapta.

A campus tradicionális pedagógusképzése egy olyan háttérrel kapott az Eszterházy Károly Egyetem részeként való létjogosultsággal, amelynek intézményi keretében és közös együttműködésével visszanyerheti korábbi országos elismertségét, s meghatározó felsőoktatási intézménye lehet az Észak-Alföld régióinak.

A campusi élet további lendületet kapott. Évente több tudományos konferencia, szakmai workshop, interaktív gyermekfoglalkozások kerültek megrendezésre. Megszorozódott a Tudományos Diákköri Konferenciákon részt vevő hallgatók száma, évente büszkélkedhet az intézmény Országos TDK-n dobogós helyezéssel. Aktívan vállaltak szerepet a kollégák az egyetemi pályázatokban, külföldi ösztöndíjak elnyerésében, határon túli szakmai előadásokban. 2017 szeptemberétől a programtervező informatikus felsőoktatási szakképzéssel, 2021-től az alapképzéssel, 2018 szeptemberétől pedig a gyógypedagógia alapszakokkal bővült a képzési paletta.

Közben a magyar kormány a „Fokozatváltás a felsőoktatásban” stratégia megvalósulása érdekében meghatározta a felsőoktatási intézmények fejlődési irányát. Az országos felsőoktatás átszervezésének lendülete az Eszterházy Károly Egyetemet sem hagyta érintetlenül, 2021. augusztus 1-től az intézmény fenntartója az Egri Főegyházmegye lett, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem néven. A Jászberényi Campus 2012–2016 között többször megfogalmazott kérése az egyházi fenntartás érdekében ekkor válhatott valóra.

Az egyetemi struktúrában belül a Jászberényi Campus életében jelentős változás nem történt. A Pedagógiai Kar oktatási szervezeti egység része, s a csecsemő- és kisgyermeknevelő, a gyógypedagógia, az óvodapedagógus, a tanító, a közösség-szervezés BA közös szakok szakmai irányítója.

A Gazdaság- és Társadalomtudományi Karhoz a szociálpedagógia MA szakkal, az Informatikai Karhoz pedig a programtervező informatikus alapképzéssel és felsőoktatási szakképzéssel kapcsolódik.

Napjainkban a campus két intézete (Alkalmazott Neveléstudományi Intézet; Tudástechnológiai Intézet) gondozza a csecsemő- és kisgyermeknevelő; óvodapedagógus; tanító; gyógypedagógia; közösség-szervezés, programtervező informatikus alapszakokat, a szociálpedagógia szakon a mesterképzést, valamint a programtervező informatikus felsőoktatási szakképzést.

A campus képzési kínálata elsősorban azoknak szól, akik szeretnek emberekkel foglalkozni, a legkisebbekről való gondoskodástól az óvodáskorúak mindennapi tevékenységének szervezésén keresztül, az általános iskolások nevelő, oktató tevékenységén túl egészen a felnőttekkel való foglalkozásig nyújtanak végzettséget különböző képzéseink.

Az intézmény törekszik a régió szakmunkaadóinak a kielégítésére szoros együttműködésben a szakintézményekkel és az ipari létesítményekkel. Képzési szemléletében hangsúlyt kap a munkahelyi igényekkel összhangban álló korszerű ismeretek, készségek, képességek fejlesztése. A térség pedagógusait szakirányú továbbképzésekkel várja vissza az alma materbe. Az intézmények magasan képzett, elismert oktatóival, elkötelezett munkatársaival, korszerű és gyakorlatias képzéseivel tartós értéket jelenít meg a munkaerőpiacon. Továbbra is feladat a hagyományokra építve a pedagógusképzés és -továbbképzés megerősítése, a térségi igényeknek megfelelő új szakok bevezetése; a képzésekhez kapcsolódó kutatás, a nemzetköziesítés erősítése, a nemzetközi együttműködések keretében a hallgatói és oktatói mobilitás szorgalmazása, a jó tapasztalatok beépítése a képzésbe; a képzési paletta növelésével, a minőségi munka elismertségének emelésével a hallgatói létszám növelése, a felvett hallgatók minőségi mutatóinak növelése; a színvonalas oktatói munkával, a hallgatói élet pezsgőbbé tételével vonzóvá tenni a térségből származó és azon kívüli tehetséges diákok számára az intézményt, ezáltal hozzájárulni az Észak-alföldi régió, elsősorban a Jászság iskolázottságának növeléséhez, kulturális színvonalának növeléséhez, az értelmiségi fiatalok térségben való megtartásához, és a helyi gazdaságfejlesztés részévé válni.⁴⁴

A Tudástechnológiai Intézetre a jövőben nagy feladat vár. Ez az intézet lesz gazdája a már jelen időben is működő informatikai képzéseknek, valamint a térség vállalkozóival közös együttműködésben tervezendő gépészmérnöki képzésnek és más műszaki képzéseknek is.

Babits Mihály gondolata alapján: „múlt nélkül nincs jövő, s mennél gazdagabb a múltad, annál több fonálon kapaszkodhatsz a jövőbe”.

⁴⁴ NAGY, A Jászberényi Tanítóképző Főiskola Évkönyve az intézmény alapításának 80. évfordulójára 1917–1997.